

Prekenverkstedet

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

2. søndag i treenighetstiden – 14. juni 2020

Preiketekst: Matteus 3, 11-12

Lesetekst I: 2. Mos. 14, 15-22

Lesetekst II: Tit. 3, 4-7

Fortelling: Acta 8, 26-40

Vann, Ånd og Ild

Ute i ørkenen bodde en litt annerledes mann, en som folk omtalte som en slags profet. Han gikk rundt i klær av kamelhår, med lærbelte rundt livet og forkynte et budskap om omvendelse: - *Omvend dere, for Himlenes rike er kommet nær!*, lød imperativet fra døperen. Og folk kom fra fjern og nær for å lytte til Johannes. Mange lot seg også døpe. Tekstforfatteren Matteus gjenkjenner døperen Johannes som *Røsten*, mer spesifikt: *Røsten av en som roper i ødemarken: Forbered Herrens vei og gjør Hans stier rette!*» som Jesaja hadde skrevet om over 700 år tidligere, i Jesaja 40.3.

I Matteus 3 står det at også fariseere og saddukeere kom for å høre Johannes. Disse to jødiske retningene var på mange måter motsetninger til hverandre. Mens fariseerne la stor vekt på overleveringene fra Moses, og anerkjente den åndelige verden, var saddukeerne mer opptatt av innflytelsen de kunne få hos romerne og så ikke behovet for hverken oppstandelse etter døden eller engler og ånder. Men felles for deres tilhengere var at de gjerne ønsket å få med seg siste nytt i det religiøse landskapet. Johannes på sin side, hadde betenkeligheter med motivasjonen til de religiøse lederne, og ropte «ormeyngel» etter dem, men vi skal vi ikke dvele mer over her.

Han skal døpe dere med Den Hellige Ånd og ild

Johannes var overbevist om at tjenesten hans var av både underordnet og midlertidig karakter: *Men han som kommer etter meg, er sterkere enn jeg, og jeg er ikke verdig til å ta av ham sandalene*, sa han om hva det betød at himmelriket nå var kommet nær. Folket ventet på Messias, og Johannes var sannsynligvis klar over at *Den lovede* snart skulle entre scenen. I Johannes 3.30 hører vi han si at *Han skal vokse, mens jeg skal avta*.

Deretter lover Johannes en dåp i Den Hellige Ånd og ild; *Jeg døper dere med vann til omvendelse. Men han som kommer etter meg ... Han skal døpe dere med Den hellige ånd og ild*. (Matt 3.11). Selv fikk Johannes hverken oppleve Jesu død eller oppstandelse, ei heller at Den Hellige Ånd ble gitt på Pinsedag. En bortskjemt konge sørget for å ta livet av døperen da budskapet hans ble for brysomt.

Etter Jesu oppstandelse, den samme dagen som han ble hentet hjem til sin Far, gjentok Jesus løftet: *Men dere skal få kraft når Den Hellige Ånd kommer over dere. Og dere skal være vitner om meg i Jerusalem, og i hele Judea og Samaria, og helt til jordens ende. Apg. 1.8.* Da Jesus sa dette, på Kristi Himmelfartsdag, var det kun 10 dager igjen til det eldgamle profetiske løftet skulle gå i oppfyllelse.

Ja, for profeten Joel hadde også lovet at det ville komme en dag da Herrens Ånd skulle utøses over «alt kjød», inkludert hedninger og slaver (mennesker uten rettigheter eller statsborgerskap). Allerede i Joel 3.1 beskriver profeten denne hendelsen sammen med fenomenet *ild*, og disiplene kjenner igjen det som skjer i Apostelgjerningene 2 som en oppfyllelse av Joel-profetens ord: *«Dette er det som ble talt ved profeten Joel»*, v. 16.

Det hele hendte på Pinsedag, på jødernes feiring av førstegrøden og avlingene. Og som vi husker, så var det ildtunger som delte seg og var synlig over hodet til disiplene den dagen. Disiplene fikk mot til å dele evangeliet om Jesus, og 3000 mennesker kom til tro den dagen.

Ild som tegn på dom

Profetien i Matteus 3.10-12 har også et budskap om dom, ja faktisk et dobbelt budskap om Jesus som den som skal rense sine. Ild er også et fenomen her: *Øksen ligger allerede ved roten av trærne; hvert tre som ikke bærer god frukt, blir hugget ned og kastet på ilden*, v.10 og *Han (Jesus) har kasteskovlen i hånden og skal rense kornet på treskeplassen. Hveten sin skal han samle i låven, men agnene skal han brenne opp med en ild som aldri slukner*, v. 12.

Vi liker så godt å høre om Jesus som snill, varsom og forståelsesfull. Men døperen Johannes er altså tydelig på at Jesus også vil ta aktiv del i dommen. Forkynnelsen om frelse fordrer faktisk at det er behov for å bli reddet ifra noe. Jesus sa jo selv også: *Til dom er jeg kommet til denne verden, så de som ikke ser, skal bli seende, og de som ser, skal bli blinde*, (Joh. 9.39).

En øks vet vi stort sett hva er, men hva var egentlig denne kasteskovlen til? Det var et redskap i tre, som kunne minne om en altfor stor, flat øse eller en altfor liten, rund spade. Med den satt kasteren seg på en krakk og kastet kornet i en halvsirkel mot en vegg (ifølge Store Norske Leksikon). Avstanden kunne være 6-7 meter. På grunn av luftmotstanden ville agner og halm falle ned nærmest kasteren, lett kort noe lenger borte, mens det beste kornet fortsatte helt bort til veggen. Ved veggen hentet man det gode kornet, som skulle bli neste års såkorn og mat til familien gjennom vinteren. Lett korn ble dyremat, mens agner og halm ble til avfall.

Men heller ikke her skal vi dvele altfor lenge.

En veileder til sannhet

I Johannes 14 til 16 brukte Jesus god tid på å forberede disiplene, både på at han selv kom til å dø, og på at det snart var tiden for at Den Hellige Ånd skulle komme. Ja, han sa til og med: *Det er det beste for dere at jeg går bort. For dersom jeg ikke går bort, kommer ikke Talsmannen til dere. Men går jeg bort, kan jeg sende ham til dere.* (Joh. 16.7). Hvordan kunne Jesus si noe slikt? Var han ikke klar over at disiplene kom til å savne Ham og alle stundene de hadde delt sammen?

I 16.5-13 understreker Jesus at Den Hellige Ånd er Sannhetens Ånd, som skal veilede oss til hele sannheten. *Men når Han, Sannhetens Ånd, kommer, skal Han veilede dere til hele sannheten. For Han skal ikke tale ut ifra seg selv, men det Han hører skal Han tale.* Han kalles også Talsmannen, altså den som taler på vegne av en annen. Det greske uttrykket *Parakletos* brukes om en trøster, hjelper, forsvarer eller rådgiver. Utenom bibelsk litteratur brukes *Parakletos* om en advokat som stiller i retten på en annens vegne.

Men kanskje det viktigste som beskrives som Den Hellige Ånds gjerning i Jesu undervisning, er at Ånden vitner om Jesus: *Men når Talsmannen kommer, Han som Jeg skal sende dere fra Min Far sannhetens Ånd, som går ut ifra Min Far, da skal Han vitne om Meg,* Apg. 15.26.

Tid for misjon

Og dette fikk de første disiplene delta i, i aller høyeste grad. Filip fikk være et instrument i å veilede den etiopiske hoffmannen til å bli kjent med Jesus og ta imot frelse i Ham. Ledet av Den Hellige Ånd: *Da sa Ånden til Filip: Gå bort til vognen og hold deg tett opptil den.* Apg. 8.29. Hoffmannen satt og leste fra profeten Jesaja, men lurte forferdelig på hvem som profeten skrev om, som var; *Lik en sau som føres bort for å slaktes, lik et lam som tier når det klippes, åpnet han ikke sin munn.* (Apg. 8.32). Dermed fikk Filip forklart evangeliet for hoffmannen, og hoffmannen ble døpt samme dag. Hoffmannens bekjennelse lød: *Jeg tror at Jesus Kristus er Guds Sønn!*

Også i dag er det mange blant det jødiske folk som leser tekstene fra Jesaja og spør seg selv; *hvem er det profeten snakker om her? Er det han selv, eller skal vi vente på en annen?* Håpet om Messias lever videre i alle de jødiske høytidene og i den jødiske tro og praksis. Men hvem er det som nå går tett på de som spør etter svar? Hvem er det som er sendt av Den Hellige Ånd for å åpne skriftene for de som søker sannhet i dag?

Heldigvis er det noen som er kalt, og noen som er utsendt for å dele budskapet om at Jesus både er jødernes Messias og vår Messias. Og i Den Norske Israelsmisjon ser vi det som vårt kall å gå tett på, og å være der når det jødiske folket etterspør svar, slik at de også kan ta det i løftene gitt både hos profeten Joel, av døperen Johannes, hos Jesus selv og ved vitnesbyrdet fra Den Hellige Ånd.

Anne Lise Søvde Valle

Norgesleder, Den Norske Israelsmisjon

Anne.lise@israelsmisjonen.no